Toto je text v původní originální verzi autorů. Publikovaný článek s upraveným textem je dostupný na stránkách ČASOPISU POLICISTA, čísel 5, 7 a 9/2026

Vznik krajských ředitelství Policie České republiky

Ivan Bílek a Jaroslav Salivar

Největší policejní reforma

Policie České republiky (PČR) po čtyřech desítkách let komunistické vlády prošla od roku 1990 poměrně dost turbulentním obdobím. Zatímco v prvních letech po sametové revoluci bylo prioritní vyrovnat se s dědictvím státní bezpečnosti, zejména v podobě odchodu nejvíce zprofanovaných osob, a zajistit chod policejních útvarů v nových demokratických podmínkách, po zániku federace a rozdělení státu bylo hlavním smyslem diskuse stanovit, co všechno má vlastně státní policie v nových demokratických poměrech vykonávat. Policie České republiky se však stala příliš flexibilní a vycházela vstříc přáním různých osob a organizací na činnosti, které by takováto státní instituce snad ani dělat neměla. Podlehla pocitu, že pokud je nikdo jiný vykonávat nechtěl, tak z hlediska finální garance státu za veřejný pořádek a bezpečnost nic jiného nezbývalo. Příslušníci Policie České republiky tak dělali dozor na fotbalových utkáních, kulturních a společenských akcích, doručovali zásilky zájmovým osobám pro soudy, státní zastupitelství a pro téměř všechny orgány státní správy i samosprávy, převáželi opilé narušitele veřejného pořádku na protialkoholní záchytné stanice, s každým řidičem, podezřelým z požití alkoholu před řízením motorového vozidla museli často mnoho kilometrů cestovat na lékařské vyšetření a odběr krve, bylo nutné dokumentovat a prověřovat každou dopravní nehodu – byť s minimální škodou – jenom proto, že byl poškozen majetek třetí osoby – zpravidla leasingové společnosti apod. Bylo zjevné, že to se musí změnit, má-li být PČR ufinancovatelná. Proto bylo při přípravě Reformy Policie České republiky v letech 2008-2010 dbáno v její legislativní části, aby byla ustavena zákonná odpovědnost majitele či provozovatele zařízení za bezpečnost diváků na stadionu, zavedena možnost doručování zásilek Justiční stráží ČR a obecní policií, byla rozšířena působnost obecní policie při převozu osob do zdravotnického zařízení i mimo území obce, kde byla zřízena, výsledek zkoušky na přítomnost alkoholu v plicním dechu provedený kalibrovaným přístrojem byl postaven na roveň lékařskému vyšetření a rozboru krve, byl zaveden škodní limit pro povinnost přivolat k silniční dopravní nehodě policii až nad 100 tis. Kč apod. Pochopitelně pro některé osoby a instituce takové změny nebyly příliš vítané a lákavé, dosavadní stav jim vyhovoval, protože z rozpočtu Policie ČR byly zajišťovány služby, které nepatřily k tzv. policejním činnostem a evidentně je mohl svými prostředky zajišťovat jiný státní nebo často i nestátní subjekt.

„Čas dozrál ke změně, Policii České republiky bylo zapotřebí reformovat.“

Reforma Policie České republiky čítala i nelegislativní část, ve které šlo o kvalitativní změny ve fungování organizace a o změny přístupu řídících a řízených pracovníků ke společnému cíli – zefektivnění činnosti. Celá Reforma byla představena v deseti pilířích, z nichž každý obsahoval základní otázky, východiska a návrhy konkrétních řešení.[1] Pak bylo zapotřebí politického snažení k přesvědčení představitelů jiných resortů a samospráv na úrovni krajů i obcí, aby tyto kompetence přejaly za vlastní a jednání s nestátními subjekty, kterým takto vzniknou náklady na kompetence nové. Jednání byla vysoce odborná a složitá, podařilo se však připravit odpovídající teze zmocnění, které byly promítnuty do změn zákonů a měly projít legislativním procesem. Díky tehdejšímu vedení resortu Ministerstva vnitra a PČR a potřebné shodě v koaliční vládě se podařilo většinu těchto změn prodiskutovat nejen na půdě Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu ČR, ale i se všemi ostatními aktéry a příslušníky PČR, a to dokonce v mnoha směrech i ve shodě s opozicí. Výsledkem byl nový zákon o Policii České republiky[2] a jeho souputník tzv. změnový zákon[3], kterým bylo od 1. ledna 2009 změněno 59 zákonů týkajících se vnitřní bezpečnosti ČR.

S justicí či samosprávou?

V těchto diskusích se naplno projevila – doposud opomíjená – rozdílnost územního uspořádání Policie České republiky oproti novému uspořádání vyšších územních samosprávných celků – krajů, jejichž vznik předpokládala Ústava České republiky[4] z roku 1993 a které byly zřízeny až v roce 2000[5]. Když v roce 2001 vznikl Hasičský záchranný sbor ČR, tak své krajské organizační složky vybudoval již v souladu s touto novou územní strukturou.[6] Policie České republiky fungovala dál v modelu osmi krajských správ, v souladu s uspořádáním soudů a státních zastupitelství. Pro toto uspořádání existoval argument, že se jedná o plnění úkolů v trestním řízení, jako převažující a nosnou činnost Policie ČR. Vzhledem k působnosti Úřadu vyšetřování

[1] SALIVAR, J. *Reforma Policie České republiky aneb Pomáhat a chránit*. Praha: CEVRO Institut, 2012, 309 s. ISBN 978-80-87125-15-1.

[2] Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

[3] Zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky.

[4] Viz hlava sedmá ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.

[5] Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.

[6] Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve vyhlášeném znění a zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ČR, který byl samostatnou složkou ve strukturách Ministerstva vnitra ČR s relativně samostatnou činností krajských a okresních úřadů vyšetřování, se toto územní uspořádání jevilo jako logické a funkční.[7] Od roku 2002 však byla procesní samostatnost vyšetřovatelů přetvořena do kompetence tzv. policejního orgánu – tj. útvaru Policie ČR, reprezentovaného jeho vedoucím představitelem.[8] Vznikla Služba kriminální policie a vyšetřování, která se stala nedílnou součástí Policie České republiky a která je až na výjimky hlavním konatelem přípravného řízení trestního[9]. V době svého vzniku byla začleněna v organizační struktuře Policejního prezidia ČR, útvarů s celorepublikovou působností a útvarů s územně vymezenou působností. Útvary s územně vymezenou působností čítalo sedm PČR správ krajů a PČR Správa hlavního města Prahy, 72 PČR okresních ředitelství, PČR městské ředitelství v Brně, Ostravě a Plzni a 10 PČR obvodních ředitelství v rámci hlavního města Prahy.

Stručná historie územní působnosti veřejné správy v České republiky

Toto uspořádání odpovídalo struktuře veřejné správy od roku 1960, tvořenou okresy, kraji a hlavním městem. Po obnovení demokracie došlo k podstatným změnám. Ve struktuře orgánů veřejné správy v roce 1990 zanikly tehdejší národní výbory[10] – včetně krajských národních výborů, které byly zrušeny bez náhrady. Činnost ostatních národních výborů nahradily obce, města, statutární města a hlavní město Praha. Současně byly zřízeny výkonné složky samosprávy – obecní úřady, městské úřady, úřady městských částí a magistráty. Vedle samosprávných činností plnily i úkoly státní správy v přenesené působnosti. Jako orgány státní správy se všeobecnou působností vznikly okresní úřady, které nejen nahradily okresní národní výbory, vzniklé v roce 1945, ale navázaly i na historii okresních hejtmanství, vzniklých už v roce 1849. V letech 1855 až 1868 fungovaly dokonce smíšené okresní úřady, vzniklé sjednocením okresů správních a soudních, vykonávající jak státní správu, tak i soudnictví. Po roce 1990 došlo v okresní struktuře ke změně v roce 1996, kdy byl politickým rozhodnutím zřízen nový okres Jeseník se všemi orgány státní správy.

[7] Viz hlava druhá zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve vyhlášeném znění.

[8] Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve vyhlášeném znění.

[9] Viz ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

[10] Zákon České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve vyhlášeném znění.

Původní krajskou strukturu si zachovaly krajské soudy a prokuratury (od roku 1994 státní zastupitelství) a takto působí doposud, s tím, že zejména v nových krajských městech – tedy v Liberci, Olomouci, Karlových Varech, Pardubicích, Jihlavě a Zlíně – zřídily své pobočky.[11]

Naprostá většina ostatních státních orgánů se přizpůsobila novému krajskému uspořádání vyšších územních samosprávných celků z roku 2000, nebo zvolila jinou strukturu, podle vlastního hodnocení efektivity a hospodárnosti, jako je například Celní správa ČR[12].

Po roce 1990 až do roku 2000 byl obecný výkon státní správy na regionální úrovni výlučně zajišťován okresními úřady[13], odpovědnými Ministerstvu vnitra ČR. Okresní úřady v České republice zanikly k 31. prosinci 2002.[14] Jejich kompetence byly částečně převedeny na krajské úřady a částečně na obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

Policie České republiky – okresní ředitelství

PČR okresní, městská a obvodní ředitelství (OŘP) byla pokládána za základní články výkonu policejních činností v určeném území, který se shodoval s územím správních celků – okresů, resp. územím měst Brna, Ostravy a Plzně a územím městských částí hl. m. Prahy. OŘP byla řízena správami krajů a Správou hl. m. Prahy (KS). OŘP měla určitou míru autonomie, zejména z hlediska zajištění výkonu služby, ale i po stránce organizační, administrativní, informačních a komunikačních technologií, ekonomických náležitostí a operačního řízení. OŘP disponovalo nejen základními výkonnými útvary služby pořádkové a dopravní policie, služby kriminální policie a vyšetřování, ale i útvary správní služby – nynější služby pro zbraně a bezpečnostní materiál. Kromě základních výkonných činnosti prováděla zajištění technické ochrany objektů, služební kynologii, zajišťovala prevenci a styk s veřejností, disponovala ekonomickým oddělením, operačním střediskem, útvarem informačních a komunikačních technologií apod. Tradičně ještě zajišťovala evidenci obyvatel, vydávání občanských průkazů, vedení evidence a garanci technického stavu motorových a přípojných vozidel, evidenci řidičů, vydávání řidičských průkazů a cestovních pasů. V mezidobí od poloviny 90. let do roku 2000 tyto

[11] Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů a Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů.

[12] Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve vyhlášeném znění, zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve vyhlášeném znění a zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

[13] Zákon České národní rady č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících a zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech.

[14] Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

převážně administrativní činnosti byly převedeny i s lidskými zdroji a inventářem okresním úřadům a posléze byly transformovány v rámci spojeného modelu veřejné správy obcím s rozšířenou působností III. typu, kterých je v České republice 205, které je vykonávají do současné doby.

Policie České republiky – správy krajů

KS řídily policejní útvary na OŘP především metodicky a odborně, některé specializované složky však působily pouze v rámci KS, jako např. zásahové jednotky, odbory kriminalistické techniky a expertíz, speciální pořádkové jednotky, útvary operativní dokumentace, školní policejní střediska, autodílny apod. Postupem času – zejména s rozvojem informačních a komunikačních technologií – klesal význam osobní přítomnosti pracovníků, zabývajících se např. obslužnými technickými činnostmi či operačním řízením v rámci OŘP. Struktura Policie ČR však neumožňovala pružně reagovat na demografické změny, protože každé OŘP mělo schválenou systemizaci služebních a pracovních míst a nebylo možno příslušníky, zaměstnance ani svěřený materiál přesouvat podle okamžitých potřeb, a to ani v rámci jedné KS.

Počátek změn územního uspořádání PČR

První změna územního uspořádání proběhla počátkem nového století u PČR Správy hlavního města Prahy, kdy deset PČR obvodních ředitelství Praha 1-10 byla redukováno na čtyři PČR obvodní ředitelství Praha I-IV, přičemž zůstala zachována struktura a hranice původních obvodních ředitelství. Touto změnou zejména došlo k významnému zefektivnění řídících struktur. Takovéto uspořádání pražské policie již existuje přes 20 let a lze konstatovat, že se osvědčilo, neboť bez zásadnějších změn a problémů funguje doposud.

S nástupem nového vedení Ministerstva vnitra ČR v roce 2006 začaly přípravy k již zmíněné Reformě Policie České republiky. Představy o jejím uskutečnění se shodovaly s názory nového vedení Policejního prezidia ČR, ustanoveným v roce 2007. Součástí reformy byla i změna v územním uspořádání PČR v souladu s odbřemeněním Policie ČR od nepolicejních činností, elektronizací, debyrokratizací atd., tedy změnou celé řady zákonů, které muselo projít poměrně složitým legislativním procesem. Změnou územní působnosti se Reforma Policie České republiky zabývala ve druhém pilíři: *„Územní členění, organizační struktura Policie ČR,*

policie jako partner dalších orgánů státu, územních samosprávných celků a zejména veřejnosti“[15].

Ke změně územní působnosti PČR byl připraven argumentář s různými variantami uspořádání. Od ponechání stávajícího stavu, přes částečné změny spočívající v přesunu tzv. přesahujících OŘP a vytvoření určitých přechodových organizačních struktur, až po vznik plnohodnotných 14 krajských ředitelství, spojených se zánikem OŘP. Na základě mnoha diskusí a jednání na všech úrovních vedení PČR došlo k rozhodnutí, že Policie České republiky bude kopírovat hranice vyšších územních samosprávných celků.

> *„K nejzásadnějším rozhodnutím patřilo, zda se bude Policie České republiky ve svém budoucím územním uspořádání nadále držet justice či bude následovat samosprávu.“*

Tomuto rozhodnutí předcházela řada jednání s představiteli územních samospráv, z nichž zcela logicky změnu podporovali zejména hejtmani, kteří neměli svůj protějšek v řediteli KS obdobně, jako tomu bylo u Hasičského záchranného sboru a Zdravotnické záchranné služby, tedy základních složek integrovaného záchranného systému. Hejtmani v sídlech KS sice zastávali pozice spíše neutrální, protože ti naopak měli „silného“ policejního ředitele, nicméně skutečnost, že hejtman kraje zajišťuje připravenost kraje na řešení krizových situací a zejména řídí činnost při jejich řešení – stejně jako Bezpečnostní radu kraje a další orgány[16] –, svědčilo výrazně ve prospěch 14 plnohodnotných krajských ředitelství policie v souladu se zněním zákona[17]. Podobný byl postoj primátorů a starostů bývalých okresních měst, kteří sice neměli žádnou formální pravomoc vůči obcím a městům na území bývalého okresu, avšak přítomnost okresního policejního ředitele v jejich městě posilovala jejich neformální vliv. Významný postoj zastával tehdejší hejtman Vysočiny, jehož kraj zahrnoval působnost tří různých KS. K jednání toliko dostával pozvánky do Brna, Českých Budějovic i Hradce Králové. Na jednání v Hradci Králové se pak sešli představitelé nejen krajů Královéhradeckého a Pardubického, ale i Libereckého a Vysočiny. Doba byla těhotná změnou…

[15] Viz kapitola 6.2, str. 79 a násl. SALIVAR, J. *Reforma Policie České republiky aneb Pomáhat a chránit*. Praha: CEVRO Institut, 2012, 309 s. ISBN 978-80-87125-15-1.

[16] Viz ustanovení § 14 a násl. zákona č. č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[17] Viz ustanovení § 16 zákona č. č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Mnoho názorů, nekonečné diskuse

Některá OŘP od roku 2000 patřila do území jiného kraje, než byla jím nadřízená krajská policejní správa včetně nově vzniklých krajů. Přesahující OŘP čítala OŘP Prostějov, Vsetín, Jihlavu, Třebíč, Žďár nad Sázavou, Pelhřimov, Havlíčkův Brod a Semily. Situace OŘP Prostějov a Vsetín byla poměrně jednoduchá, prostě jen vyměnily mateřské krajské správy, takže OŘP Prostějov bylo nově zařazeno pod PČR Správu Severomoravského kraje a OŘP Vsetín pod PČR Správu Jihomoravského kraje. Takto již byly připraveny na rozdělení podle nového uspořádání. Problematičtější byla situace kolem kraje Vysočina, který měl nově zahrnovat OŘP Jihlava, Třebíč a Žďár nad Sázavou, doposud zařazené pod PČR Správou Jihomoravského kraje, OŘP Pelhřimov zařazené pod PČR Správou Jihočeského kraje a OŘP Havlíčkův Brod, zařazené pod PČR Správou Východočeského kraje. Nejprve se uvažovalo o zařazení nově budované struktury pod PČR Správu Jihočeského kraje, kde by se soustředily řídící, provozní a výkonné prvky. Vyvážil by se tím i počet nově vznikajících krajských ředitelství po jednom na každé ze stávajících šesti krajských správ (v rámci PČR Správy hl. m. Prahy a PČR Správy Středočeského kraje se žádná přesahující OŘP nevyskytovala). Nakonec padlo rozhodnutí budovat novou strukturu v rámci PČR Správy Jihomoravského kraje v Brně, neboť ta poskytovala početně nejvíce útvarů, policistů, zaměstnanců a materiálních i finančních prostředků. Nejvíce palčivé byly právě přesuny již zmíněného OŘP Havlíčkův Brod pod PČR Správu Jihomoravského kraje a OŘP Semily pod PČR Správu Severočeského kraje. Přesunutí OŘP, do té doby řízených PČR Správou Východočeského kraje, způsobilo, že se jí sice zmenšila územní působnost, ale i zásadně snížila akceschopnost a efektivnost v důsledku odlivu služebních a pracovních míst ve prospěch PČR Správy Severočeského a PČR Správy Jihomoravského kraje. Jednat se mělo nejenom o obslužný personál na krajské správě, určený pro obsluhu OŘP, ale i o výkonné struktury služby kriminální policie a vyšetřování, služby pořádkové a dopravní policie, služby správních činností a dalších útvarů. Vzhledem ke značné nevyrovnanosti mezi krajskými správami se ustálily požadavky na 20 služebních míst příslušníků PČR za každé OŘP. Lze si představit, jaký by úbytek několika desítek policistů měl vliv na výkonnost zmíněné krajské správy. Nakonec bylo dosaženo dohody, že služební místa včetně rozpočtovaných prostředků budou přesunuty z jiných, v té době již méně obsazovaných policejních služeb útvarů s celostátní působností. Takto došlo v roce 2009 k vyrovnání územní působností PČR správ krajů s hranicemi krajů ČR.

Koncept územních ředitelství PČR

Jak již bylo zmíněno, bylo zpracováno více variant optimalizací před definitivní změnou krajského uspořádání PČR. Jednou z nich byl koncept tzv. územních ředitelství PČR, který v podstatě převzal model změny územního uspořádání PČR hl. m. Prahy, tedy spojování řídících struktur útvarů. Z počtu 76 okresních a městských ředitelství se mělo stát 25 územních ředitelství, tak jako bylo dlouhodobě plánováno např. spojení PČR Městského ředitelství Brno a OŘP Brno-venkov, OŘP Plzeň-sever a Plzeň-jih do nového celku Plzeň-venkov nebo již realizovaného spojení OŘP Praha-východ a Praha-západ do jednoho celku Praha-venkov. Takto zřízené celky měly respektovat hranice budoucího krajského uspořádání. Jednalo se nejenom o redukci řídících míst, ale především o sladění činnosti na území většího celku, které lze efektivněji činit v rámci menší územní působnosti, než je kraj. Veškeré výkonné složky by v rámci územních ředitelství PČR zůstaly, pouze by se změnila řídící struktura a obslužné prvky by se centralizovaly. Pro koncepci tohoto uspořádání bylo přihlédnuto i k zahraničním zkušenostem, kde podobný proces byl proveden v devadesátých letech minulého století ve Spolkové republice Německo, kdy policie spolkových zemí bývalé NDR řešily podobný problém – příliš mnoho řídících úrovní a roztříštěný obslužný aparát. K tomuto konceptu proběhla řada jednání na všech úrovních PČR i se samosprávami. V konečné fázi však bylo rozhodnuto o přímém zřizování krajských ředitelství PČR bez popsaného mezičlánku.

Konečné rozhodnutí – finální změny

Na pěti krajských správách tak bylo zřízeno celkem šest služebních míst náměstků ředitele pro zřízení nového krajského ředitelství (budoucích krajských ředitelů) a byly vytvářeny nezbytné organizační, ekonomické a výkonné složky pro efektivní činnost. Situace tak fakticky směřovala k zániku OŘP. Bylo evidentní, že tyto struktury nemohou v nově zřizovaných krajích – které často čítaly jen tři až čtyři řízená OŘP – obstát. V největších krajích – zejména v PČR Správě Středočeského kraje čítajících 12 OŘP – bylo naopak dále uvažováno o spojení dalších OŘP do větších celků, to však nakonec nebylo – z důvodu vzniku územních odborů – přijato.

Součástí reformních snah byla i optimalizace – tedy snížení – počtu řídících úrovní a počtu řídících pracovníků Policii ČR. Těmto snahám nahrávalo zrušení OŘP, je však třeba si uvědomit, že celý tento proces probíhal v letech 2007 a 2008 – tedy poměrně rychle – a do předpokládané účinnosti nového zákona o PČR k 1. lednu 2009, který měl přijaté změny akcentovat, muselo být rozhodnuto. Prostým zrušením OŘP by PČR přišla o mnoho desítek řídících pracovníků OŘP, kdy se často jednalo o zkušené policisty s cca 20 lety služby, se

zkušenostmi, které lze obtížně nahradit a kteří by v PČR ještě mohli odvést pořádný kus práce. Proto bylo rozhodnuto o transformaci OŘP do územních odborů (ÚO) vnější služby – dříve uniformované policie – a územních odborů služby kriminální policie a vyšetřování. Podstatná část těchto policistů zde našla své uplatnění a bylo počítáno s přechodným období cca dvou let, kdy by se měly ÚO přeměnit na efektivnější výkonnou strukturu. Takto byly ponechány na ÚO řídící prvky služby pořádkové a dopravní policie a služby kriminální policie a vyšetřování, s nezbytným administrativním aparátem pro zajištění efektivní činnosti. Ostatní útvary byly s lidskými zdroji a inventářem ponechány v příslušném sídle ÚO, ale organizačně byly dále řízeny krajským ředitelstvím PČR (KŘP). Tomu nahrávala i skutečnost, že během tohoto procesu bylo dokončeno budování integrovaných operačních středisek, které byly situovány již v rámci KŘP.

Napětí do poslední chvíle

V roce 2009 proběhla náhlá změna vrcholné politické reprezentace v ČR a někteří představitelé nového vedení Ministerstva vnitra již reformní snahy nepodporovali. Tak tomu bylo i v případě sjednocení územní působnosti krajských článků PČR. Nový ministr vnitra na jaře roku 2009 odmítl realizovat již schválený plán na vznik nových šesti krajských ředitelství PČR, s tím, že se jedná o rozhodnutí jeho předchůdce, kterému krajně nedůvěřuje, protože jej podepsal poslední den ve funkci. Lze se pouze domnívat, co nového mistra vnitra tzv. úřednické vlády nakonec přimělo připravovanou změnu akceptovat. Všeobecně se má za to, že to byla skutečnost, že ve volbách do zastupitelstev krajů v roce 2008 většinově vyhráli představitelé politické strany, která úředníckého ministra do vlády nominovala. Představa hejtmanů, že každý bude mít „svého“ policejního ředitele byla tak lákavá, že vytvoření 6 nových KŘ k 1. lednu 2010 již nic nezabránilo, nehledě na výše uvedený logický argumentář z oblasti krizového řízení.

Za dokončení změny územní působnosti Policie České republiky lze považovat transformaci sedmi PČR oblastních ředitelství služby cizinecké policie (v hl. m. Praze a Středočeském kraji působilo jedno PČR oblastní ředitelství SCP) do struktury všech 14 nově působících krajských ředitelství PČR. K tomu došlo k 1. lednu 2011 v souladu se změnou azylové a migrační politiky.[18] Takto vzniklé odbory cizinecké policie se zařadily k výkonným útvarům vnější

[18] Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 427/2010 Sb., a dalších pozměňujících předpisů.

služby s územní působností. Metodické a odborné vedení, stejně jako mezinárodní spolupráce a referáty cizinecké policie na mezinárodních letištích, zůstaly v gesci Ředitelství služby cizinecké policie jako útvaru s celostátní působností.

Quo vadis, policie…

Od vzniku nových krajských ředitelství PČR se do současné doby vystřídala celá plejáda politiků a hejtmanů, ale žádné zásadní výhrady k současnému uspořádání a územní působnosti PČR zaznamenány nebyly. Novou územní působnost zásadně nezpochybňuje ani nikdo z Policie České republiky. Vášnivé hlasy, které tomuto kroku předcházely a které vyvolávaly obavy, že se zhroutí trestní řízení, které si zachovalo původní krajskou strukturu, že když všechny kraje nebudou mít zásahové jednotky, odbory kriminalistické techniky a expertízy, svoje autodílny a školní policejní střediska, tak nebudou moci fungovat atd… Čas ukázal, že nic z toho se nepotvrdilo. Zejména to však bylo díky píli lidí, zejména policistů v řídících funkcích, kteří tuto objektivně racionální cestu považovali za správnou. Ti, kteří ji za správnou nepovažovali, byli v menšině a dnes si už nikdo nevzpomene na vzrušené debaty a nekonečné porady, kde se neustále přidávaly argumenty proč to či ono nebude fungovat.

Přechodně zavedené územní odbory přetrvaly. Došlo k jejich sjednocení a dodnes vytváří – až na několik výjimek – shodnou strukturu s bývalými okresy. To má jistě opodstatnění v případě vedení trestního řízení, což je bezesporu významná činnost PČR. Avšak z hlediska struktury policejních orgánů a orgánů konajících vyšetřování však existuje značná flexibilita, a i díky rozvoji informačních a komunikačních technologií by dnes nic nebránilo tuto územní působnost – ke které Policii ČR nezavazuje zákon – změnit.

Z hlediska fungování tzv. vnější služby, tj. především služby pořádkové policie je na místě spíše uvažovat v intencích převažujících činností na zajištění bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku a z velké části krizového řízení, na němž se právě významně podílí samospráva. Pro tuto oblast kompetencí existují krizové plány pro řešení nouzových situací, které jsou na místní úrovni veřejné správy reprezentovány starosty jednotlivých obcí a na vyšší úrovni starosty již zmíněných obcí s rozšířenou působností III. typu. Pro těchto 205 starostů by mohla být obvodní oddělení PČR v sídle těchto obcí efektivními partnery. Na tato obvodní oddělení by mohly být přesunuty řídící kompetence z územních odborů. Samozřejmě by působnost ostatních

obvodních oddělení a činnost dalších útvarů služby pořádkové policie mohla zůstat nezměněna[19] a strukturována dle aktuálních potřeb v rámci KŘP.

Oproti tomu z hlediska služby dopravní policie se jeví jako efektivnější přístup centralizace řízení těchto složek (dohled nad silničním provozem, prověřování dopravních nehod a dopravní inženýrství) na úrovni KŘP. Z této úrovně lze efektivněji plánovat zajištění výkonu služby k celoplošnému pokrytí území kraje a v případě potřeby sdružit síly a prostředky do konkrétní lokality či místa a snáze tak řešit mimořádné události. Logicky i zde by mohly zůstat lidské zdroje a inventář ve stávajících sídlech, pouze by se pozměnila řídící struktura služby. K tomu vede i ta skutečnost, že policejní dopravní hlídky jsou řízeny integrovaným operačním střediskem z úrovně KŘP.

V současné době se opět rozbíhají diskuse o tom, že Policie České republiky vykonává spoustu nepolicejních činností, které by mohl vykonávat jiný orgán veřejné správy nebo komerční subjekt. Stejně tak se opět diskutuje o velkém množství řídících pracovníků a zbytných řídích úrovních. Proto lze očekávat, že diskuse v tomto směru utuchávat nebudou.

„Za podstatné lze pokládat to, že se Policie České republiky dokázala přizpůsobit krajskému uspořádání, které se stalo výkonnou a efektivní organizační strukturou a které již nikdo zásadně nezpochybňuje.“

Jak budou v budoucnu upraveny a saturovány jednotlivé články krajských ředitelství je na aktuálním a budoucích vedeních Ministerstva vnitra a Policie České republiky. Vzhledem k tomu, že v podstatě veškeré záměry Reformy Policie České republiky z let 2008-2010 byly naplněny, je důvodné očekávat zpracování nových koncepčních materiálů, které by nastínily, jakým směrem se bude nejen územní uspořádání, ale celá organizace, působnost a činnosti Policie České republiky ubírat.

Ztrátou času je objevování dávno vyřčených, avšak nedůsledně realizovaných pravd o digitalizaci celé veřejné správy, důsledném elektronickém trestním řízení, obíhání dokumentů – nikoliv lidí, změnách v justici, vězeňství, trestním i přestupkovém právu či kompetencích obecních policií atd. Je třeba je konečně důsledně zrealizovat. Nezbytné ale

[19] K 31. prosinci 2024 bylo na území ČR zřízeno 502 obvodních (v Praze místních) oddělení Policie České republiky, 46 policejních stanic, 42 oddělení hlídkové služby, 5 speciálních pořádkových jednotek, 12 pohotovostních a eskortních oddělení a 8 zásahových jednotek. Zdroj: https://policie.gov.cz/clanek/cinnost-sluzby-poradkove-policie-za-rok-2024.aspx

naopak bude reagovat na zcela nové nebo výrazně akcentované bezpečnostní výzvy jak v Evropě, tak i ve světě. To vše bude mít nejen na organizaci, případně i působnost, ale zejména na celkovou velikost PČR, zásadní vliv, má-li být vysoký bezpečnostní standard v ČR zachován.

Tento text byl ve zkrácené verzi publikován v monografii URBAN, Martin a kol. *Ve službách bezpečnosti. Historie a současnost policie v Královéhradeckém kraji***.** Hradec Králové: Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje, 2025. 200 s. ISBN 978-80-907846-2-8.

O autorech:

Ing. Jaroslav Salivar
Člen správní rady CEVRO Univerzity, zakladatel a statutární ředitel Centra bezpečnostních studií (CEBES), náměstek starostky Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, místopředseda Sdružení sportovních svazů ČR a člen Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Zabývá se především požární ochranou, IZS, krizovým plánováním, migrací a problematikou bezpečnostních sborů. V letech 2006-2011 byl 1. náměstkem ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost.

Mgr. Ing. Ivan Bílek
Odborný asistent na Katedře bezpečnostních studií CEVRO Univerzity. V minulosti vykonával řadové i řídící funkce v Policii ČR, byl náměstkem policejního prezidenta pro uniformovanou policii a vnější službu. V letech 2011 až 2015 působil v nově vzniklé Generální inspekci bezpečnostních sborů, nejprve jako prozatímní ředitel a poté ředitel řádný. Zabývá se především bezpečnostní politikou, situací v bezpečnostní komunitě a kontrolou bezpečnostních sborů.

Toto je text v původní originální verzi autorů. Publikovaný článek s upraveným textem je dostupný na stránkách ČASOPISU POLICISTA, čísel 5, 7 a 9/2026

Noví krajští ředitelé:

Shromáždění v Muzeu PČR:

PČR na přehlídce 2008:

Pořádková jednotka:

MV v Balkové:

PČR s HS v Krkonoších:

PP v Brně na OSH:

Varianta územních ředitelství PČR 2009:

Představení nového ředitele dopravní policie, zprava policejní prezident brig. gen. Mgr. Oldřich Martinů, plk. Mgr. Ing. Ivan Bílek a plk. Ing. Leoš Tržil:

